

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

Protokolant Kamila Zacharz

w sprawie pielęgniarki **B. L.**

obwinionej o przewinienia dyscyplinarne z art. 3 i 4 Przyrzeczenia, art. 4 Części Ogólnej i artykuł 8 ust 1 i 2 Części Szczegółowej Kodeksu Etyki Zawodowej Pielęgniarek i Położnych uchwalonego przez VIII Krajowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych z dnia 17 maja 2023 r. oraz przepis art. 8 ustawy z dnia 6 listopada 2008 roku o prawach i Rzeczniku Praw Pacjenta i inne po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 2 grudnia 2025 r. skargi obrońcy obwinionej od orzeczenia Naczelnego Sądu Pielęgniarek i Położnych z dnia 8 maja 2025 r., sygn. [...] uchylającego orzeczenie Okręgowego Sądu Pielęgniarek i Położnych [...] z dnia 10 grudnia 2024 r., sygn. [...] i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania

**uchyla zaskarżone orzeczenie i przekazuje sprawę Nacelnemu
Sądowi Pielęgniarek i Położnych do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Zbigniew Korzeniowski

Wiesław Kozielowicz

Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

Obwiniona B. L. stanęła pod zarzutem tego, że:

1. w okresie od dnia 02.02.2021 r. do 06.02.2021 r. w miejscowości E., wykonując obowiązki zawodowe pielęgniarki na Oddziale Noworodkowym Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w E. dopuściła się naruszenia kodeksu etyki zawodowej pielęgniarek i położnych wobec P. W. poprzez zlekceważenie jej decyzji co do procesu opieki karmienia dziecka mlekiem modyfikowanym i kierowanie złośliwych uwag względem tej decyzji, nieudzielenie porad dotyczących sposobu karmienia metodą wybraną przez pacjentkę, a w konsekwencji nierespektowanie godności pacjentki, zaniechanie traktowania pacjentki życzliwością, empatią i troską, czym naruszyła punkt 3 i 4 Przrzeczenia, art. 4 Części Ogólnej i artykuł 8 ust 1 i 2 Części Szczegółowej Kodeksu Etyki Zawodowej Pielęgniarek i Położnych uchwalonego przez VIII Krajowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych z dnia 17 maja 2023 r. oraz przepis art. 8 ustawy z dnia 6 listopada 2008 roku o Prawach Pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

2. w okresie od dnia 02.02.2021 do 06.06.2021 r. w miejscowości E., wykonując obowiązki zawodowe pielęgniarki na Oddziale Noworodkowym Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w E. dopuściła się naruszenia kodeksu etyki zawodowej pielęgniarek i położnych wobec syna Pani P. W., J. W. poprzez zaniechanie troskliwej opieki względem niego, zignorowanie niespokojnego zachowania dziecka i niepowiadomienie lekarza o stanie dziecka mimo próśb matki, co doprowadziło do umieszczenia dziecka na oddziale Intensywnej Terapii, czym naruszyła punkt 3 i 4 Przrzeczenia, artykuł 4 Części Ogólnej i art. 7 i art. 8 ust 1 i 2 Części Szczegółowej Kodeksu Etyki Zawodowej Pielęgniarki i Położnej uchwalonego przez VIII Krajowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych z dnia 17 maja 2023 r. oraz przepis art. 8 ustawy z dnia 6 listopada 2008 roku o Prawach Pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

Okręgowy Sąd Pielęgniarek i Położnych [...] orzeczeniem z dnia 10.12.2024 r, sygn. akt: [...] uniewinnił obwinioną pielęgniarkę B. L. od popełnienia czynów zarzucanych jej we wniosku o ukaranie.

Odwołanie od powyższego orzeczenia złożyła pokrzywdzona P. W., zarzucając orzeczeniu naruszenie:

1. *art. 7 k.p.k. w zw. z art. 88 pkt. 1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, co przejawia się w szczególności w:*
1. *przyznaniu prymatu zapisów zawartych w dokumentacji medycznej, wyjaśnien obwinionej i zeznań powołanych przez nią świadków nad zarzutami zawartymi w zawiadomieniu o podejrzeniu popełnienia przewinienia z zakresu odpowiedzialności zawodowej, czy też informacji wynikających z przesłuchania pokrzywdzonej oraz zeznań świadka M. W.,*
 2. *oparciu rozstrzygnięcia jedynie na wyjaśnieniach obwinionej oraz zeznaniach świadków powołanych przez obwinioną, bez uwzględnienia informacji wynikających z przesłuchania pokrzywdzonej P. W. oraz z zeznań świadka M. W.,*
 3. *przyjęciu w ślad za zeznaniami świadka M. B., że „były wykonywane czynności kontrolne stanu dziecka, reakcji na pokarm, a także na zgłoszone przez pokrzywdzoną potrzeby” oraz, że „nie przymuszono pokrzywdzonej do karmienia piersią”, zaś zeznania świadka M. B. miały pozostać „w korelacji z zeznaniami pokrzywdzonej” podczas, gdy pokrzywdzona przedstawiła odmienny przebieg zdarzeń, co zaprzecza zaistnieniu w/w okoliczności potwierdzonych przez świadka,*
 4. *przyjęciu, że pokrzywdzona była jedynie zachęcana do karmienia syna piersią oraz że jej decyzja w tym zakresie nie była lekceważona.*
 5. *przyjęciu, że „zdaniem Sądu obwiniona choć nie była sama na dyżurze wykonała swój obowiązek wzywając lekarza, który zbadał dziecko i podjął dalsze czynności lekarskie w tej sprawie”, podczas gdy to pokrzywdzona osobiście zareagowała na pogarszający się stan zdrowia syna, w związku z czym, zaniósła go do dyżurki położnych, gdzie wówczas przebywał lek. P. B.,*
 6. *przyjęciu, że obwiniona przytulała syna pokrzywdzonej oraz podawała mu smoczek,*
 7. *przyjęciu, że obwiniona nie dopuściła się zarzucanych jej czynów także w oparciu o okoliczności (wynikające z zeznań świadków powołanych przez obwinioną oraz z zawartej w aktach sprawy dokumentacji) związane z*

(rzekomą) dotychczasową dobrą opinią obwinionej w szpitalu, zadawalającej z nią współpracy, (rzekomych) cech osobowości obwinionej, jak również wewnątrzszpitalowej pozytywnej opinii o obwinionej, podczas, gdy okoliczności te zostały potwierdzone jedynie przez osoby współpracujące z obwinioną oraz odnoszą się bardzo ogólnikowo do jakości wykonywanych przez obwinioną obowiązków,

1. *art. 167 kpk w zw. z art. 88 pkt. 1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych poprzez brak zebrania dowodów niezbędnych na potrzeby rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, co przejawia się w szczególności w:*
 1. *braku dopuszczenia i przeprowadzenia z urzędu dowodu z opinii biegłego, co umożliwiłoby niezależne i obiektywne zbadanie całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i ustalenie na tej podstawie, czy postępowanie obwinionej w okresie, którego dotyczy niniejsze postępowanie, było zgodne z aktualną wiedzą i sztuką medyczną oraz obowiązującymi wówczas przepisami,*
 2. *art.66 ust. 2 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych poprzez brak zawarcia w uzasadnieniu zaskarżanego orzeczenia, jakie fakty Sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlatego nie uznał dowodów przeciwnych, co w szczególności przejawia się:*
 1. *we wskazaniu w ślad za zeznaniami świadka M. B., iż „Sąd dał wiarę także zeznaniom świadka M. B. albowiem były one w korelacji z zeznaniami pokrzywdzonej i obwinionej, logiczne i spójne, uzupełniały się wzajemnie i zdaniem Sądu się nie wykluczały” przy jednoczesnym braku wyjaśnienia, w jakim zakresie zeznania w/w świadka korelowały z zeznaniami pokrzywdzonej i obwinionej, a w jakim nie,*
 2. *we wskazaniu, iż „Depozycje wymienionych świadków były w ocenie Sądu w pełni wiarygodne jako złożone przez osoby postronne, niezaangażowane. Ponadto zeznania te znajdują potwierdzenie także w pozostałym materiale dowodowym” przy jednoczesnym braku wyjaśnienia, w jakim konkretnie materiale dowodowym oraz w jakim zakresie zeznania świadków mają korelować, w jakim nie,*

3. *we wskazaniu, iż „zdaniem Sądu obwiniona choć nie była sama na dyżurze wykonała swój obowiązek wzywając lekarza, który zbadał dziecko i podjął dalsze czynności „lekarskie w tej sprawie”, przy jednoczesnym braku wyjaśnienia, dlaczego wyjaśnienia pokrzywdzonej oraz zeznania świadka M. W. (wskazane w/w okoliczności w sposób odmienny) nie zasługują w tym zakresie na aprobatę.*

Podnosząc powyższe zarzuty pokrzywdzona wniosła o zmianę orzeczenia i uznanie obwinionej za winną zarzucanych jej czynów oraz orzeczenie wobec obwinionej kary upomnienia.

Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych orzeczeniem z dnia 8 maja 2025 r., sygn. akt [...], uchylił zaskarżone orzeczenie w całości i przekazał sprawę Okręgowemu Sądowi Pielęgniarek i Położnych [...] do ponownego rozpoznania.

Skargę na powyższe orzeczenie wniósł obrońca obwinionej, skarżąc je w całości. Orzeczeniu temu zarzucił naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uznanie, że zaistniały przesłanki przeprowadzenia na nowo w całości przewodu sądowego wobec oskarżonej, a w konsekwencji uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji, mimo braku ku temu przesłanek i na podstawie tak sformułowanego zarzutu wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi odwoławczemu - Naczelnemu Sądowi Położnych i Pielęgniarek w Warszawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest zasadna, a zatem musiała prowadzić do uchylenia zaskarżonego orzeczenia celem ponownego rozpoznania sprawy w postępowaniu odwoławczym.

Zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. skarga na wyrok kasatoryjny może być wniesiona jedynie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Nie budzi wątpliwości, że druga podstawa skargi obejmuje li tylko postępowanie odwoławcze, a więc zaistnienie na etapie tego postępowania uchybienia wymienionego w art. 439 § 1 k.p.k. (postanowienie z dnia 26 maja 2020 r., I KZP 14/19, OSNKW 2020, z. 6, poz. 18). W pierwszej kolejności Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok kasatoryjny musi zatem zbadać, czy uchybienie z art. 439 § 1 k.p.k. zaistniało na etapie postępowania odwoławczego, albowiem jego stwierdzenie wymaga uchylenia takiego wyroku i czyni zbytecznym

badanie skargi opartej na naruszeniu art. 437 § 2 k.p.k. W tym postępowaniu Sąd Najwyższy nie stwierdził, aby na etapie postępowania odwoławczego zaistniało uchybienie opisane w art. 439 § 1 k.p.k. To zaś pozwoliło odnieść się do zarzutu skargi.

Na marginesie wskazać jedynie należy, że konstrukcja skargi nie przybiera charakteru *sui generis* „superodwołania”, która nakazywałaby Sądowi Najwyższemu przyjąć rolę sądu odwoławczego i ponownie oceniać zarzuty odwoławcze. Podstawą skargi nie są naruszenia prawa o jakich mowa w art. 438 k.p.k. Nadzór Sądu Najwyższego nad przestrzeganiem poprawnego stosowania m.in. art. 437 k.p.k. w postępowaniu odwoławczym sprowadza się jedynie do oceny zasadności podjęcia decyzji kasatoryjnej przez sąd odwoławczy, a nie zasadności samego odwołania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2018 r. sygn. IV KS 6/18).

W przedmiotowej sprawie Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych – jako podstawy swojego orzeczenia – nie wskazał na przepisu art. 439 § 1 k.p.k. Nie odwołał się również w uzasadnieniu swojego stanowiska do treści art. 454 § 1 k.p.k., a którego lektura nie uprawnia do stwierdzenia, że w ocenie Sądu Odwoławczego, gdyby nie zakaz określony w tym przepisie, to przy prawidłowo przeprowadzonej ocenie zebranych w sprawie dowodów należałoby w istocie rzeczy wydać orzeczenie skazujące. Wnioskować należy zatem, że podstawą do wydania orzeczenia kasatoryjnego przez Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych w postępowaniu odwoławczym była przesłanka określona w art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., zgodnie z którą sąd odwoławczy może wydać tego rodzaju rozstrzygnięcie jedynie wówczas, gdy zachodzi „konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości”. Tego rodzaju jednak przesłanki w realiach omawianej sprawy Sąd Najwyższy się nie dopatruje. O ile Sąd odwoławczy wskazuje na konieczność uwzględnienia wniosku dowodowego w postaci pisma Rzecznika Praw Pacjenta z dnia 2 sierpnia 2023 r. oraz zeznań świadka wskazanego przez pokrzywdzoną, to już jego zalecenie, aby wziąć pod uwagę możliwość konfrontacji świadków i pokrzywdzonej, niczym nie zostało uzasadnione. Nadto, zapatrywania Sądu dyscyplinarnego II instancji, jakie zostały wyrażone co do kwestii przeprowadzenia wskazanych dowodów są wewnętrznie sprzeczne. Z jednej strony Sąd ten mimo uprawnienia wynikającego z art. 452 k.p.k. odstąpił od przeprowadzenia uzupełniającego postępowania

dowodowego, co już było naruszeniem wskazanej regulacji, a zarazem podniósł konieczność obligatoryjnego zbadania tego materiału przez Sąd dyscyplinarny I instancji pod kątem przydatności w postępowaniu dyscyplinarnym. Skoro zatem Sąd odwoławczy uznał, iż dowody te są istotne z punktu widzenia postępowania dowodowego, to w tym zakresie winien przeprowadzić uzupełniające postępowania dowodowe.

Co więcej wbrew zapatrywaniu tego Sądu, w uzasadnieniu nie wskazano na żadne uchybienia procesowe związane z przebiegiem przewodu w ramach pierwotnego postępowania, które wymagałyby ponowienia tej części procesu przed Sądem I instancji. Do nich z całą pewnością nie można zaliczyć naruszenia przez Okręgowy Sąd Pielęgniarek i położnych art. 7 k.p.k. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał już w swoim orzecznictwie, że potrzeba dokonania poprawnej oceny dowodów, odpowiadającej standardom określonym w tym przepisie, nie stanowi podstawy wydania przez sąd odwoławczy wyroku kasatoryjnego. Stwierdzenie w postępowaniu odwoławczym naruszenia wyżej wskazanego przepisu procedury karnej zobowiązuje sąd odwoławczy do samodzielnego dokonania tej oceny i dopiero w następstwie jej przeprowadzenia ustalania czy zachodzi któraś z podstaw do uchylenia wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Powyższe nie przesądza oczywiście tego, że Sąd odwoławczy po ponownym rozpoznaniu sprawy odwoławczej nie będzie władny wydać orzeczenia kasatoryjnego, ale pod warunkiem, że zaistnieje którakolwiek z przesłanek to umożliwiających. W realiach tej sprawy taką podstawą może być art. 454 § 1 k.p.k., ale pod warunkiem, że po uzupełnieniu postępowania dowodowego w instancji odwoławczej i dokonania z tej perspektywy kontroli oceny dowodów dokonanej przez Sąd pierwszej instancji, Sąd odwoławczy uzna, że zachodzą podstawy do skazania, ale tego rodzaju rozstrzygnięcie nie jest dopuszczalne w instancji odwoławczej z uwagi na wspomnianą już regułę *ne peius*. Wówczas dopiero zrealizuje się przesłanka z art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., pozwalająca na uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Jeżeli natomiast okazałoby się, że wyrok uniewinniający był zasadny, to i przesłanek do tego rodzaju postąpienia z pewnością nie będzie.

Na koniec warto zauważyć, że Sąd Najwyższy zapoznając się z aktami sprawy nie znalazł oryginału orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego z dnia 8 maja 2025 r. sygn. [...]. Znajdujące się tam orzeczenie opatrzone jest jedynie pieczętą tego Sądu, zaś podpisy członków składu orzekającego znajdują się jedynie pod jego uzasadnieniem. Nie ulega wątpliwości, że stosownie do treści art. 113 k.p.k. orzeczenie podpisują wszyscy członkowie składu orzekającego, nie wyłączając przegłosowanego, chyba że orzeczenie zamieszczono w protokole. W sytuacji, gdy orzeczenie nie zostanie podpisane przez którąkolwiek z osób biorących udział w jego wydaniu, stanowi to tzw. bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 §1 pkt 6 k.p.k. (por. wyrok SN z 2 lutego 2012 r., IV KK 18/12, KZS 2012, z. 5, poz. 27). Jednocześnie wskazać należy, że Sąd Najwyższy podjął próbę kontaktu z Nacelnym Sądem Pielęgniarek i Położnych celem ustalenia czy Sąd ten jest w posiadaniu oryginału wyroku z dnia 8 maja 2025 r., jednakże nieskutecznie. Zauważyć należy, że dokumenty przekazane Sądowi Najwyższemu pozwalały na wydanie orzeczenia merytorycznego.

Mając zatem powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[M. T.]

[r.g.]

Zbigniew Korzeniowski Wiesław Kozielowicz Barbara Skoczowska